

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-12-06

Vår referens

Matilde Törnqvist

Enhetschef

Matilde.tornqvist@malmo.se

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet om reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi MN-2024-10772

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har översänt en remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet om förslag för reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi. Miljöförvaltningen förstår förslagets intentioner, men anser att det finns flera otydligheter om tillsynsmyndigheternas roller, exempelvis oklarheter om hur lagstiftningen ska tolkas och huruvida tilltänkta intentionen med förslaget uppnås. Miljöförvaltningen är delvis positiv till att länsstyrelsen får tillsynsansvar för avfallstransportörer/-handlare/-mäklare och det finns utmaningar med att genomföra tillsynen med avgifter. En nackdel för kommunerna är att det kan leda till att det blir svårare att hitta illegala avfallsverksamheter som bedriver otillåten anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet. Naturvårdsverket ska ha tillsyn över att rapportering sker enligt avfallsförordningen, exempelvis till avfallsregistret. Det är en positiv förändring med anledning av att kommunerna idag saknar tillgång till registret. Miljöförvaltningen är dock tveksam till att detta kommer att bidra till att uppnå förslagets intentioner. Idag görs denna tillsyn integrerat med övrig miljötillsyn och det är viktigt med tillsyn på plats för att säkerställa att lämnade uppgifter stämmer med verkligheten.

Förslag till beslut

1. Miljönämnden godkänner förvaltningens förslag till yttrande.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2024-12-06
- Förslag till yttrande, daterad 2024-12-06
- Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet om reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi

Beslutsplanering

29Miljönämndens ordförandeberedning 2025-01-14

Miljönämnden 2025-01-29

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt Klimat- och näringslivsdepartementets remiss som handlar om reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning och för mer cirkulär ekonomi till bland annat miljönämnden för samråd. Svar önskas senast 2024-12-20, men anstånd har begärts och meddelats så att svar ska lämnas direkt efter miljönämndens sammanträde 2025-01-29.

Enligt EU:s avfallsdirektiv, det så kallade avfallspaketet, ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att uppnå målet om att förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall ska till minst 55 viktprocent till 2025, minst 60 viktprocent till 2030 och minst 65 viktprocent till 2035. I juni 2023 beslutade EU-kommissionen om att ge Sverige en varning för att det finns risk att målet om materialåtervinning av kommunalt avfall inte kommer att kunna nås till 2025. För närvarande är Sveriges materialåtervinningsgrad för kommunalt avfall på 16,7 procentenheter under målet 55 viktprocent för 2025.

Det finns stor potential i att öka återanvändningen och materialåtervinningen genom en mer cirkulär ekonomi. Klimat- och näringslivsdepartementet föreslår därför nu en förbättring och modernisering av avfallslagstiftningen. Förslagets syftar till att öka resurseffektiviteten, skapa långsiktighet och bättre planeringsförutsättningar för företag och kommuner att främja investeringar i innovativa tekniska lösningar. Förslaget

handlar även om att stärka och effektivisera tillsynen på avfallsområdet för att undvika snedvriden konkurrens och ökad illegal avfallshantering.

Författningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

- Av förslaget framgår att bland annat är nedanstående nytt:
- Avfallsproducentens ansvar för avfallet tydliggörs, både när det gäller fullständig behandling och kostnaden för detta.
- Ansvar för kommunalt avfall i detaljhandel med livsmedel och för avfallsströmmarna förbrukat matfett, och förbrukat kontorspapper ska flyttas från kommunen till den yrkesmässiga verksamhet som producerar avfallet.
- Länsstyrelsen ska få besluta om att en yrkesmässig verksamhet själv får hantera sitt kommunala avfall.
- Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska besluta om en nationell avfallsplan. Naturvårdsverket ska ta fram underlag till den nationella avfallsplanen. Kravet på kommunala avfallsplaner ska tas bort.
- Kommunens generella tillsynsansvar för avfallshantering enligt 15 kap. miljöbalken ska tas bort i 26 kap. miljöbalken.
- Länsstyrelsen ska få tillsynsansvaret för kommunernas avfallshantering.
- Kommunen ska senast 2027 tillhandahålla insamlingssystem för återanvändning av produkter från hushåll.
- Enhetliga krav på och undantag från fastighetsnära insamling av restavfall, livsmedels- eller köksavfall och förpackningsavfall ska införas.
- Den som är ansvarig för att avfallet blir fullständigt behandlat ska se till att det insamlade avfallet sorteras ytterligare om det behövs för att möjliggöra materialåtervinning.
- Verksamheter som i samband med en yrkesmässig sortering av restavfall får en avfallsström, som till övervägande del består av förpackningsavfall, ska lämna avfallet till en producentansvarsorganisation.
- Den som lämnar avfall till en avfallsförbränningsanläggning eller en samförbränningsanläggning ska lämna uppgifter om avfallet som visar att avfallet får förbrännas. Den som tar emot avfallet ska kontrollera uppgifterna.
- En kommun ska se till att avfallsverksamheten särredovisas i enlighet med god redovisningssed.

Miljöförvaltningens bedömning

Miljöförvaltningen förstår förslaget intentioner men anser att det finns flera otydligheter om tillsynsmyndigheternas roller, exempelvis oklarheter om hur

lagstiftningen ska tolkas och huruvida tilltänkta intensjonen med förslaget uppnås. Miljöförvaltningen avstyrker därför promemorians förslag i dess nuvarande form.

Miljöförvaltningen arbetar aktivt tillsammans med olika aktörer för en ökad materialåtervinning och för en mer cirkulär ekonomi. Detta är prioriterade frågor i Malmö. Exempelvis har Malmö infört en resurshub som skapar förutsättningar för företag att hitta nya cirkulära affärsmodeller, utbyta kunskap och få coaching i hur du blir mer resurseffektiv. Den 8 juni 2023 beslutade Europeiska kommissionen att utfärda en varning till Sverige för att det finns risk att målet om materialåtervinning av kommunalt avfall inte kommer att nås för 2025.

För att uppnå Sveriges mål behövs det hjälp till kommunerna för att kunna göra en förändring snabbare och bidra till att Sverige uppfyller målet om materialåtervinning.

Miljöförvaltningen utvecklar sina synpunkter i förslaget till yttrande.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Gunnar Blomé
Avdelningschef
Avdelningen för miljö- och hälsoskydd